

Fimmtudaginn 30. mars 1995.

Nr. 237/1993.

**Sigurjón Ólafsson og
Hlynur Tryggvason**

(Jón Magnússon hrl.)

gegn

Blönduóssbæ

(Björn Ólafur Hallgrímsson hrl.)

Verksamningur. Aðfinnslur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Markús Sigurbjörnsson og Gunnlaugur Claessen og Björn Þ. Guðmundsson prófessor.

Áfrýjendur skutu máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 9. júní 1993. Endanleg kröfugerð þeirra er sú, að stefndi verði dæmdur til að greiða þeim 324.701 krónu með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 af þeirri fjárhæð frá 1. desember 1990 til greiðsludags, allt að frádregnum 66.690 krónum. Þá krefjast þeir málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst aðallega staðfestingar hins áfrýjaða dóms, en til vara, að kröfur áfrýjenda verði lækkaðar. Hann krefst einnig málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

I.

Atvikalýsingu er verulega áfátt í hinum áfrýjaða dómi.

Ágreiningur aðila á rætur að rekja til verksamnings, sem gerður var 20. desember 1989 milli Blönduóssbæjar sem verkkaupa og áfrýjenda og Grétars Guðmundssonar sem verktaka. Hið umsamda verk fólst í að reisa fjölbýlishús með fjórum almennum kaupleiguíbúðum á Blönduósi. Skyldi húsinu skilað fullfrágengnu 15. mars 1991, en lóðarfrágangi að fullu lokið 31. ágúst 1990.

Jafnhliða gerð verksamningsins höfðu áfrýjendur og Grétar Guðmundsson gert innbyrðis samning sín á milli um skiptingu verksins. Var Grétar ekki aðili að þeim framkvæmdum í verklok, er leiddu til þess ágreinings aðila, sem hér er til úrlausnar. Er aðild áfrýjenda að málinu óumdeild.

Í 1. gr. verksamningsins kemur fram, að húsið verði byggt sam-

kvæmt uppdráttum og verklýsingu, gerðum af tæknideild Húsnaðisstofnunar ríkisins, ásamt meðfylgjandi útboðsgögnum „og þeim gögnum, sem nefnd eru og vísað er til“.

Meðal þeirra gagna eru útboðsskilmálar. Í grein 1.2. þessara skilmála segir, að Íslenskur staðall, ÍST-30, sé hluti útboðsgagna að því marki, sem ekki sé annað tekið fram í útboðsgögnum. Í grein 1.8. í skilmálunum, sem ber yfirskriftina Greiðslur, segir, að reikningar verktaka fyrir samningsgreiðslur og verðbætur verði greiddir af verkkaupa, eftir að eftirlitsmaður hans og Húsnaðisstofnun ríkisins hafa samþykkt þá. Í grein 1.9., sem ber yfirskriftina Greiðslur fyrir aukaverk, segir, að komi til aukaverka, skuli fylgja ákvæðum 16. kafla í ÍST-30 þar að lútandi. Skuli gera sérstaka reikninga vegna slíkra aukaverka.

Í 16. kafla ÍST-30 segir meðal annars, að verkkaupa sé heimilt að krefjast breytinga á umfangi verksins og aukaverka. Eigi verktaki rétt á sérstakri greiðslu vegna aukins kostnaðar, sem af breytingunni leiðir, hafi hann gert kröfu um það, áður en byrjað var á þeirri vinnu. Verktaki megi engin aukaverk vinna nema samkvæmt skýlausum förmælum verkkaupa, og skuli allar yfirlýsingar um breytingar vera skriflegar. Í 17. kafla ÍST-30 segir meðal annars, að umsjónarmaður verkkaupa geti samið um öll minni háttar viðbótarverk. Þar er jafnframt að finna ákvæði um svonefnda verkfundi og að fulltrúi verkkaupa riti að jafnaði fundargerð slíks fundar.

Í upphafi 3. gr. verksamnings aðila segir: „Samningsupphæð innir verkkaupi af hendi samkvæmt ákvæðum í útboðslýsingu. Greitt skal á skrifstofu Blönduóssbæjar eigi síðar en 10 dögum eftir, að eftirlitsmaður verkkaupa hefur samþykkt reikninga verktaka.“

Samkvæmt 2. gr. verksamningsins skyldi verkkaupi greiða 22.215.139 krónur fyrir verkið auk kostnaðar, sem leiði af breyttu verðlagi. Fyrir dómi hafa áfrýjandinn Hlynur og Guðbjartur Á. Ólafsson, bæjartæknifræðingur á Blönduósi, staðfest, að heildargreiðslur til verktaka hafi orðið ríflega 30.000.000 króna. Ekki liggur ljóst fyrir, hvort hækkun frá samningsverði megi eingöngu rekja til verðbreytinga eða hvort aukaverk og breytingar á verkinu hafi einnig legið þar að baki.

II.

Í máli þessu krefja áfrýjendur stefnda um greiðslu reiknings, dagsetts 15. nóvember 1990, fyrir tvö aukaverk, sem unnin voru í september 1990, er dró að verklokum. Er annars vegar um að ræða greiðslu fyrir málningu á girðingu, að fjárhæð 66.690 krónur, sem stefndi greiddi þó um síðir í lok ágúst 1992, eftir að mál þetta var höfðað. Hins vegar er krafist greiðslu fyrir að tyrfa lóð fjölbýlishússins, að fjárhæð 315.000 krónur, að frádregnu svonefndu geymslufé og greiðslu, er verkkaupi innti af hendi og miðaðist við, að sáð hefði verið í lóðina, svo sem mælt var fyrir um í verksamningi. Samtals er reikningur verktaka fyrir þessi tvö aukaverk að fjárhæð 324.701 króna.

Áfrýjendur hafa lýst atvikum svo, að í september 1990 hafi þeir undirbúið að sá í lóðina. Eftirlitsmaður verkkaupa, Guðbjartur Á. Ólafsson, hafi þá óskað eftir því, að tyrft yrði í stað þess að sá. Hafi hann skýrt tilmælin með því, að ella yrði moldarfok úr lóðinni allan veturinn á næstu nágranna. Áfrýjendur hafi orðið við beiðninni, þótt þeir hafi ekki verið áfram um að bæta auknu verki á sig, þar eð þeir unnu að öðru verki á þeim tíma. Með sama hætti hafi eftirlitsmaðurinn beðið um, að girðing yrði máluð og það verk verið unnið skilmálalaust. Í hvorugu tilviki hafi nokkur fyrirvari verið orðaður um, að samþykki Húsnæðisstofnunar ríkisins þyrfti að koma til. Hafi þetta verið í samræmi við þá almennu tilhögun, að eftirlitsmaðurinn hafi sett fram tillögur um framkvæmd verksins og aukaverk, og hafi það ekki verið gert skriflega, heldur aðeins munnlega.

Reikningur verktaka er áritaður um samþykki eftirlitsmanns verkkaupa 23. nóvember 1990. Sama dag ritaði eftirlitsmaðurinn bréf til skýringa á reikningi verktaka. Um málun girðingar segir, að einingarverð á fermetra sé hið sama og verktaki fái fyrir málun girðinga í öðru verki, það er byggingu kaupleiguíbúða fyrir aldraða. Síðan segir: „Af ýmsum ástæðum þótti nauðsynlegt að láta grasþekja lóðina í stað þess að sá. Einingarverð er framreiknað frá fyrra verki verktaka, þ. e. a. s. við Mýrarbraut 26–28. Meðfylgjandi samþykktur reikningur.“

Reikningurinn var ekki greiddur. Hinn 20. júní 1991 óskaði eftirlitsmaðurinn í símbréfi umsagnar Húsnæðisstofnunar ríkisins um nokkra aukareikninga vegna verksins. Með því fylgdi greinargerð

hans sjálfs, dagsett 6. júní 1991. Þar sagði um reikning fyrir tyrfingu lóðar, að verktaka hafi þótt nauðsynlegt að grasþekja lóðina. Síðan segir: „Eftirlitsmaður og verktaki urðu ásáttir um einingarverð sem framreiknað var frá fyrri verkum verktaka en framkvæmdin var enn ákvörðun verktaka, og eftir lokaúttekt á lóðinni er ekki hægt að segja, að það gefi tilefni til aukagreiðslna.“ Að fenginni þessari skýrslu lýsti Húsnæðisstofnun þeirri skoðun, að hafna bæri reikningnum, sem verkkaupi gerði, með bréfi til áfrýjenda 2. september 1991.

Fyrir dómi hefur Guðbjartur Á. Ólafsson ítrekað, að hann hafi ekki beðið um, að lóðin yrði tyrfd. Verktakar hafi verið komnir á eftir áætlun með lóðarfrágang. Hann hafi rætt málið við þá 12. september 1990 og þeir síðan ráðist samkvæmt eigin ákvörðun í að tyrfa. Áður hafi þó verið farið yfir, hvaða kostir væru í stöðunni, og hann hafi fylgst með framvindu verksins. Hann hafi síðan samþykkt reikninginn „meira sem stuðning við verktakanum um að fá betri greiðslur fyrir lóðina, en verktakanum átti að vera fullkunnugt um það, að það var tæknideild Húsnæðisstofnunar, sem hafði síðasta orðið um það, hvort þetta yrði samþykkt sem viðbótarverk“. Hann gat þess jafnframt, að stundum biðji eftirlitsmaður um aukaverk, en stundum fari verktakar sjálfir fram á slíkt.

III.

Áfrýjendur reisa kröfur sínar á því, að eftirlitsmaður stefnda hafi beðið um, að verkið yrði unnið. Til þess hafi hann verið bær, og sönnun liggi fyrir um, að í verkið var ráðist að hans beiðni. Stefndi hafi einn verið viðsejandi áfrýjenda sem verkkaupi, en ekki Húsnæðisstofnun ríkisins. Ókleift sé að túlka samninginn á þann veg, að bæði stefndi og Húsnæðisstofnun hafi þurft að standa að beiðni um aukaverk, til að verktaki mætti treysta því, að endurgjald kæmi fyrir að verki loknu. Hafi hin almenna framkvæmd verið sú, að eftirlitsmaðurinn hafi einn staðið að slíkum beiðnum.

Stefndi heldur því hins vegar fram, að áfrýjendur hafi tekið upp hjá sjálfum sér að breyta verkinu með þeim hætti, sem hér um ræðir. Geti þeir ekki krafist sérstakrar greiðslu fyrir kostnaðarauka af því. Jafnvel þótt lagt yrði til grundvallar, að eftirlitsmaðurinn hafi

beðið um þessa breytingu á verkinu, hafi hann ekki haft heimild til að gera það á sitt eindæmi.

IV.

Kaupleiguíbúðir þær, sem samningur málsaðila laut að, voru byggðar á grundvelli laga nr. 86/1988 um Húsnæðisstofnun ríkisins. Á framkvæmdatímanum var þeim lögum breytt með lögum nr. 70/1990, er tóku gildi 1. júní það ár, en ákvæði eldri og yngri laganna voru samsvarandi um það, sem hér skiptir máli. Samkvæmt lögum er veitt lán úr sjóðum stofnunarinnar fyrir tilteknum hluta byggingarkostnaðar slíkra íbúða, en sveitarfélag getur verið framkvæmdaraðili þess háttar verkefna. Ber sveitarstjórn fjárhagslega ábyrgð á almennum kaupleiguíbúðum á vegum hennar og enn fremur ábyrgð á framkvæmdum. Verði byggingarkostnaður meiri en sá kostnaðargrundvöllur, sem Húsnæðismálastjórn hefur samþykkt að lánveitingu, fjármagnar framkvæmdaraðili þann kostnað, sem umfram er. Þá er í lögnum fjallað um hlutverk tækni- og þjónustudeildar Húsnæðisstofnunar ríkisins. Felst það meðal annars í því að hafa eftirlit með framkvæmdum þeirra aðila, sem njóta lána úr veðlánakerfinu, eftir því sem þörf er á, og sjá um, að settum skilyrðum sé fullnægt, auk þess sem deildin er meðal annars sveitarstjórnnum til aðstoðar við undirbúning, útboð og samningsgerð vegna félagslegra íbúðabygginga, óski þær þess.

V.

Í verksamningi við áfrýjendur er einungis bæjarstjórn Blönduóss viðsejandi þeirra sem verkkaupi. Ber samningurinn enga áritun Húsnæðisstofnunar ríkisins um sérstakt samþykki hennar. Verkkaupi hefur heimildir samkvæmt samningnum til að óska eftir gerð aukaverka, og eins og atvikum er hér háttað, var eftirlitsmaður verkkaupa til þess bær. Í samningnum er ekkert, sem gaf verktaka tilefni til að líta svo á, að það yrði háð endanlegri afstöðu Húsnæðisstofnunar ríkisins, hvort endurgjald kæmi fyrir verkið eða ekki. Hvort stofnunin samþykkti slíkt sem grundvöll aukinna lánveitinga af sinni hendi, er því óviðkomandi, hvort verkkaupi gæti á sína ábyrgð gagnvart áfrýjendum óskað breytinga á framkvæmd verksins.

Áfrýjendur hafa báðir staðhæft, að ráðist hafi verið í að tyrfa lóð fjölbýlishússins samkvæmt beiðni eftirlitsmannsins. Áritaði hann reikninginn um samþykki sitt 23. nóvember 1990 og gaf sama dag einnig skriflegar skýringar á samþykki sínu. Þá hefur vitnið Stefán Pröstur Berndsen komið fyrir dóm, en hann átti þá sæti í húsnæðisnefnd Blönduóssbæjar. Hefur hann borið, að á þeim tíma, er verkið var unnið, hafi eftirlitsmaðurinn tjáð sér, að hann hafi beðið verkakana um að tyrfa lóðina í stað þess að sá. Málið hafi síðan komið til umræðu í nefndinni með þeim hætti, að eftirlitsmaðurinn skýrði frá því, að tyrft hefði verið, en ekki sáð.

Með vísan til alls þess, sem að framan greinir, þykir nægilega í ljós leitt, að verkið hafi verið unnið að ósk verkkaupa og þar með á hans ábyrgð. Samkvæmt því verða kröfur áfrýjenda teknar til greina, en þær hafa ekki sætt sérstökum tölulegum andmælum né heldur upphafstími dráttarvaxta. Varakrafa stefnda um lækkun stefnufjárhæðar er ekki studd neinum gögnum, og hefur málið ekki verið rekið af hans hálfu með tilliti til þeirrar kröfu. Dæma ber stefnda til greiðslu málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir.

VI.

Við rekstur málsins fyrir héraðsdómi hefur ýmislegt farið úrskeiðis. Meðal annars voru tveir úrskurðir kveðnir upp undir rekstri málsins, án þess að gætt væri fyrirmæla 3. mgr. 112. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála. Ýmis skjöl hafa verið lögð fram, sem enga þýðingu hafa og eru málinu óviðkomandi. Atvikalýsing héraðsdóms er brotakennd, og er þar lítt vikið að sönnunargögnum og framburði vitna. Ber að átella þennan rekstur málsins, en ekki þykir alveg næg ástæða til að ómerkja héraðsdóm þrátt fyrir þessa annmarka.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Blönduóssbær, greiði áfrýjendum, Sigurjóni Ólafssyni og Hlyni Tryggvasyni, 324.701 krónu með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 1. desember 1990 til greiðsludags, allt að frádregnum 66.690 krónum.

Stefndi greiði áfrýjendum 250.000 krónur samtals í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 7. apríl 1993.

Mál þetta, sem dómtekið var 26. mars 1993, er höfðað fyrir dómþinginu með áskorunarstefnu, birtri 22. júní 1992, af Sigurjóni Ólafssyni, kt. 290548-2179, húsasmið, Melabraut 13, Blönduósi, og Hlyni Tryggvasyni, kt. 231045-3099, húsasmið, Brekkubýggð 17, Blönduósi, gegn Ófeigi Gestssyni, kt. 121045-3519, bæjarstjóra, Hólabraut 11, Blönduósi, fyrir hönd Blönduóss-bæjar, kt. 470169-1769, Hnjúkabyggð 33, Blönduósi.

I.

Endanlegar dómkröfur stefnenda eru þær, að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnendum 324.701 kr. ásamt hæstu lögleyfðu vanskilavöxtum skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 af þeirri fjárhæð frá 1. desember 1990 til greiðsludags. Þá krefjast stefnendur þess, að dráttarvextir leggjst við höfuðstól á 12 mánaða fresti, í fyrsta sinn 1. desember 1991, allt að frádregnum 66.690 kr., sem greiddar voru 31. ágúst 1992. Stefnendur krefjast málskostnaðar [...].

Endanlegar dómkröfur stefnda eru þær, að stefndi verði sýknaður af öllum dómkröfum stefnenda. Til vara krefst stefndi þess, að dómkröfur stefnenda verði lækkaðar verulega. Þá krefst stefndi aðallega málskostnaðar úr hendi stefnenda [...].

Til vara krefst stefndi þess, að málskostnaður falli niður.

Upphaflega gerði stefndi kröfu um, að máli þessu yrði vísað frá dómi, en féll frá þeirri kröfu í þinghaldi 2. desember 1992.

Við aðalflutning málsins 25. mars sl. var kveðinn upp úrskurður um, að stefnda væri heimilt að leggja fram gögn í málinu, sem þingmerkt voru sem dómskjöl nr. 19–22.

Hinn 26. mars sl. var aðalflutningi fram haldið, og var þá kveðinn upp úrskurður, þar sem stefnendum var heimilað að leiða Stefán Þröst Berndsen fyrir dóm sem vitni.

Sættir voru reyndar árangurslaust.

II.

Stefnendur kveða málavexti þá, að þeir hafi unnið við að mála girðingu og leggja túnþökur á lóð Húnabrautar 42 á Blönduósi, sbr. umstefndan reikning. Málun girðingar hafi fengist greidd, en stefndi hafi enn ekki greitt fyrir lagningu túnþakna. Sé því í máli þessu krafist greiðslu á 315.000 krónum að frádregnum 39.900 krónum fyrir sáningu og að frádregnu geymslufé, 17.090 krónum.

Við munnlegan flutning málsins voru málsástæður stefnenda þær, að eftirlitsmaður verksins að Húnabraut 42, Guðbjartur Ólafsson bæjartækni-fræðingur hefði beðið stefnendur að tyrfa lóðina í stað þess að sá grasfræi í hana, jafnvel þótt verksamningur og verk- og efnislýsingar gerðu ráð fyrir, að sáð yrði í lóðina. Eftirlitsmaður bæjarins með verkinu hefði stöðu-umbod, og því hefðu yfirlýsingar hans, undirritanir og samþykktir skuldbindingargildi fyrir Blönduóssbæ. Hér hefði því í öllu verið farið eftir verksamningi, með því að aukaverk var unnið eftir fyrirmælum verkkaupa, Blönduóssbæjar.

Um samþykkisskort Húsnæðisstofnunar ríkisins á umstefndum reikningi kveða stefnendur hann ekki hafa áhrif á greiðsluskyldu verkkaupa gagnvart verktaka. Húsnæðisstofnun ríkisins beri enga greiðsluskyldu gagnvart stefnendum, enda sé hún ekki aðili að verksamningi þeim, sem hér liggur til grundvallar. Þá séu aðilar sammála um, að umrætt aukaverk hafi verið unnið, og ekki sé tölulegur ágreiningur um fjárhæð þá, sem stefnt sé til greiðslu á. Stefndi beri því ótvíráða greiðsluskyldu gagnvart stefnendum.

III.

Stefndi kveður málavexti þá, að 20. desember 1989 hafi bæjarsjóður Blönduóss annars vegar og hins vegar Hlynur Tryggvason, Sigurjón Ólafsson og Grétar Guðmundsson gert með sér verksamning um byggingu fjögurra almennra kaupleiguíbúða fyrir Blönduóssbæ. Verktakarnir höfðu áður gert með sér samning um skiptingu einstakra verkliða og greiðslutilhögun á framkvæmdatímabilinu í samræmi við útboðsgögn Húsnæðisstofnunar ríkisins um greiðslur og greiðslutilhögun. Verktakinn Grétar Guðmundsson, sem séð hafi um ákveðna verkþætti við byggingu kaupleiguíbúðanna, hafi lokið öllum verkþáttum sínum gagnvart Blönduóssbæ og sé því ekki aðili að málinu. Deilan standi því milli Blönduóssbæjar og Hlyns Tryggvasonar og Sigurjóns Ólafssonar.

Stefndi kveður verktakann hafa fengið mánaðarlegar greiðslur frá verkkaupa fyrir unnin verk skv. útboðsgögnum, eftir að eftirlitsmaður verkkaupa, Guðbjartur Ólafsson bæjartækni-fræðingur, hefði tekið út stöðu verksins hverju sinni og borið saman við útboðsgögn og eftir að Húsnæðisstofnun ríkisins hefði samþykkt fram komna reikninga. Sá háttur hafi verið hafður á um greiðslur fyrir aukaverk, þ. e. a. s. verk, sem unnin voru af verktaka og voru ekki í samræmi við útboðsgögn, að verktakar, sem tækju að sér að byggja íbúðir á vegum stjórnna verkamannabústaða eða félagslegra og almennra kaupleiguíbúða á vegum sveitarfélaga, urðu að lúta reglum Húsnæðisstofnunar ríkisins um, hvornig staðið skyldi að slíkum verk-

um, ef þau ættu að fást samþykkt og greidd sem aukaverk. Það skilyrði Húsnæðisstofnunar ríkisins styðst við lög nr. 86/1988, einkum 102. gr.

Komi til aukaverka eða breytinga á magni, skuli fylgja ákvæðum ÍST-30, kafla 16. Um slíkt skuli semja sérstaklega fyrir fram og hafa hliðsjón af einingarverði í tilboði, ef unnt sé. Samningnum skuli fylgja sundurliðuð kostnaðaráætlun, byggð á magnútreikningi, sem báðir aðilar hafi samþykkt. Samning aðila um aukaverk eigi að senda tæknideild Húsnæðisstofnunar ríkisins til endanlegrar umsagnar. Ekki megi hefja vinnu við aukaverk, áður en sú umsögn liggja fyrir. Hafi stefnendum verið þessir skilmálar ljósir, og hafi þeir undirgengist þá í samningi aðila, dagsettum 8. desember 1989.

Samkvæmt efnis- og verklýsingu Húsnæðisstofnunar ríkisins, sem verktakar hafi samþykkt, er þeir gengu til samninga við Blönduóssbæ, átti verktakinn að sá grasfræi í lóð Húnabrautar 42, Blönduósi. Skyldi þóknun til verktaka fyrir þennan verkþátt vera 39.900 krónur samkvæmt tilboðsskrá Húsnæðisstofnunar. Verktakinn hafi hins vegar kosið að víkja frá efnis- og verklýsingu og setja túnþökur á lóðina í stað grasfræs og freista þess síðan að fá verkið samþykkt sem aukaverk. Verktakinn hafi ráðist í þessar breytingar án nokkurs samráðs við eftirlitsaðila verksins, Guðbjart Ólafsson bæjartækniþæðing, né hafi hann gætt réttra formskilyrða gagnvart Húsnæðisstofnun ríkisins. Hafi Guðbjarti ekki verið kunnugt um þessar breytingar á efnis- og verklýsingu, fyrr en eftir að verkinu var lokið. Það hafi því eingöngu verið á ábyrgð og áhættu stefnenda að breyta út af efnis- og verklýsingu án þess að afla samþykkis fyrir fram fyrir breytingunum, eins og tilskilið var.

Af hálfu stefnenda var fallið frá kröfu um, að stefndi greiddi stefnendum 66.690 krónur vegna málunar girðingar, og kröfu um dráttarvexti af þeim lið frá 31. ágúst 1992. Verða því ekki rakin rök stefnda gegn þeirri kröfu.

Stefndi féll frá frávísunarkröfu sinni í þinghaldi 2. desember 1992.

Stefndi reisir sýknukröfu sína á því, að stefnendur hafi af eigin hvötum og án nokkurs samráðs við verkkaupa og Húsnæðisstofnun ríkisins ákveðið að leggja túnþökur á lóð Húnabrautar 42 á Blönduósi í stað sáningar, eins og tilskilið var í útboðsgögnum og efnis- og verklýsingu. Hafi stefnendur gert þetta á eigin ábyrgð og áhættu og verði því að bera tjón af þessum aðgerðum sínum sjálfir.

Þá reisir stefndi sýknukröfu sína jafnframt á því, að stefnendur hafi ekki gætt réttra formskilyrða, áður en þeir réðust í að leggja túnþökurnar. Beri því þegar af þeirri ástæðu að sýkna stefnda.

Varðandi lagarök vísar stefndi til laga nr. 86/1988 um Húsnæðisstofnun ríkisins, einkum 30. til og með 34. gr., svo og 102. gr. sömu laga.

Við munnlegan flutning málsins krafðist stefndi sýknu vegna brota á 5. tl. 101. gr. laga nr. 91/1991, sbr. 3. mgr. 110. gr. laga nr. 85/1936. Málatilbúnaður stefnenda sé stórlega gallaður og málavaxtalýsing ónóg. Þá hafi stefnendur hvorki svarað málsástæðum stefnda í greinargerð né mótmælt kröfum eða lagarökum stefnda. Þetta tómlæti stefnenda eigi að leiða til sýknu.

IV.

Í máli þessu er deilt um það, hvort stefnda, Blönduóssbæ, beri skylda til að greiða umstefndan reikning fyrir aukaverk, það er túnpökur og lagningu þeirra.

Samkvæmt efnis- og verklýsingu verksins að Húnabraut 42 átti að sá grasfræi í lóðina, og átti því verki að vera lokið í ágústmánuði 1990. Það var ekki gert, en þess í stað tyrfdi verktaki lóðina um haustið. Ljóst er af umstefndum reikningi, að mun dýrara var að leggja túnpökurnar en sá grasfræi, þar eð kostnaður við það verk nam 315.000 krónum, en sáning talin kosta 39.900 krónur.

Af hálfu stefnenda er því fram haldið, að Guðbjartur Ólafsson, bæjar-tækni-fræðingur Blönduóssbæjar, hafi fyrir hönd stefnda beðið um umrætt aukaverk. Vitnið Stefán Þröstur Berndsen kvað Guðbjart Ólafsson bæjar-tækni-fræðing hafa sagt sér í óformlegu samtali, að hann hefði beðið stefnendur að leggja túnpökur á lóðina að Húnabraut 42. Guðbjartur Ólafsson kvaðst hér fyrir dóminum ekki kannast við að hafa gefið fyrirskipun um að tyrfa lóðina.

Í 1. gr. verksamnings aðila, dags. 20. desember 1989, segir, að verktaki taki að sér að vinna umsamið verk samkvæmt uppdráttum og verklýsingum, gerðum af starfsmönnum tæknideildar Húsnaðisstofnunar ríkisins, ásamt meðfylgjandi útboðsgögnum og þeim gögnum, sem nefnd eru og vísað er til. Í útboðslýsingu, 1. hluta, segir svo í kafla 1.9. um greiðslur fyrir aukaverk, að komi til aukaverka eða aukningar á magni, skuli fylgja ákvæðum ÍST-30, kafla 16., þar að lútandi. Samkvæmt ÍST-30, kafla 16.9., má verktaki engin aukaverk vinna nema samkvæmt skýlausum fyrirmælum verkaupa.

Ekki hafa verið lögð fram önnur gögn af hálfu stefnenda því til sönnunar, að stefndi hafi gefið fyrirskipun um tyrfingu lóðarinnar að Húnabraut 42, en aðilaskýrslur stefnenda og vitnaskýrsla Stefáns Þrastar Berndsen. Með hliðsjón af því og vísan til neitunar Guðbjarts Ólafssonar hér fyrir dóminum verður að telja þá fullyrðingu stefnenda ósannaða, að stefndi hafi fyrirskipað aukaverk það, er hér um ræðir. Með tilliti til ofanritaðs verður að fallast á sýknukröfu stefnda, Blönduóssbæjar, í máli þessu.

Stefndi, Blönduóssbær, skal vera sýkn af öllum kröfum stefnenda í máli þessu.

Stefnendur greiði stefnda 100.000 kr. í málskostnað.

Arnfríður Einarsdóttir, settur héraðsdómari, kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Blönduóssbær, skal vera sýkn af öllum kröfum stefnenda, Sigurjóns Ólafssonar og Hlyns Tryggvasonar.

Stefnendur greiði stefnda 100.000 kr. í málskostnað.
